

Vymedzenie riešeného územia

Základné údaje:

Názov mesta:	Šaľa <i>Šaľa (ľudovo Šala, nem. Schala, Schelle, maď. Vágsellye)</i> <i>historicky: 1002 Sala, 1251 utraque Sala, 1773 Sallya, 1920 Šaľa nad Váhom, 1948 Šaľa</i>
Mestské časti:	Šaľa, Veča
Osady:	Hetméň, Kilič
kód mesta:	504025
štatút:	mesto
PSČ:	927 01 – Šaľa 927 03 - Šaľa - Duslo 927 05 - Šaľa – Veča
telefónne smerové číslo:	031
Okres:	Šaľa
Vyšší územný celok:	Nitriansky samosprávny kraj
Poštová adresa MsÚ:	Námestie Sv. Trojice 7, 927 15 Šaľa
Telefón:	031/7702351, 031/7705981-4
Fax:	031/7706021
e-mail:	mesto@sala.sk
http:	www.sala.sk
Počet obyvateľov:	22 938 (ŠÚ SR k 31.12.2014), 21 689 (ŠÚSR k 31.12.2019)
Celková výmera územia mesta:	4497 ha (44 967 300 m ²)
Nadmorská výška stredu mesta:	116 m n. m.
Prvá písomná zmienka:	1002
Hustota osídlenia mesta:	512 (k 31.12.2014) obyvateľov na km ² , 485 (k 31.12.2019)

Širšie vzťahy mesta Šaľa v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja

Zdroj: www.wikipedia.sk

Vymedzenie územia:

Územie mesta Šaľa sa nachádza na Podunajskej nížine a jeho katastrom prechádza rieka Váh. Mesto Šaľa leží na pravom a ľavom brehu dolného toku Váhu na 17° 52' 30" východnej dĺžky a 48° 9' 30" severnej šírky v nadmorskej výške 116 m. Šaľa sa rozkladá na úrodnej nížine na rovine vo výmere 4.497 ha. Na ľavom brehu rieky Váh, na nízkom poriečnom vale leží mestská časť Veča, ktorá sa so Šalou zlúčila 1. januára 1960. K mestu Šaľa patrí aj osada Hetmėň a Kilič. Mesto Šaľa sa nachádza v Nitrianskom samosprávnom kraji a je centrom okresu Šaľa. V 13 samosprávach okresu na celkovej rozlohe 355,9 km² s hustotou osídlenia 148 obyvateľom na km² žije (k 31.12.2014) 52 938 obyvateľov, [\(k 31.12.2019\) 51 802 obyvateľov](#).

Okres Šaľa tvorí mesto Šaľa so štatútom mesta a 12 obcí: Diakovce, Močenok, Kráľová nad Váhom, Dlhá nad Váhom, Tešedíkovo, Žihárec, Vlčany, Horná Kráľová, Neded, Selice. Okres sa nachádza v severnej časti Podunajskej nížiny na obidvoch brehoch rieky Váh.

Kataster mesta Šaľa je ohraničený na severe katastrom obce Močenok a Dlhá nad Váhom, na východe susedí s obcami Kráľová nad Váhom, [Diakovce](#), [Tešedíkovo](#) zo západu hraničí s katastrom obce Trnovec nad Váhom a z juhu s [obcami Žihárec](#), [Selice](#).

Mesto Šaľa je členom Regionálnej rozvojovej agentúry, Regionálnej energetickej agentúry, Únie miest, ZMOS, GA-SA ZMO, [Smart Cities klubu](#).

K 31. 12. 2014 malo mesto Šaľa 22 938 obyvateľov, [k 31.12.2019 - 21 689 obyvateľov](#). Rozloha katastra je 4 497 ha a z toho je poľnohospodárskej pôdy takmer 3 434 ha. Hustota obyvateľstva bola ku koncu roka 2014 na úrovni 511 obyv./km².

Poloha mesta

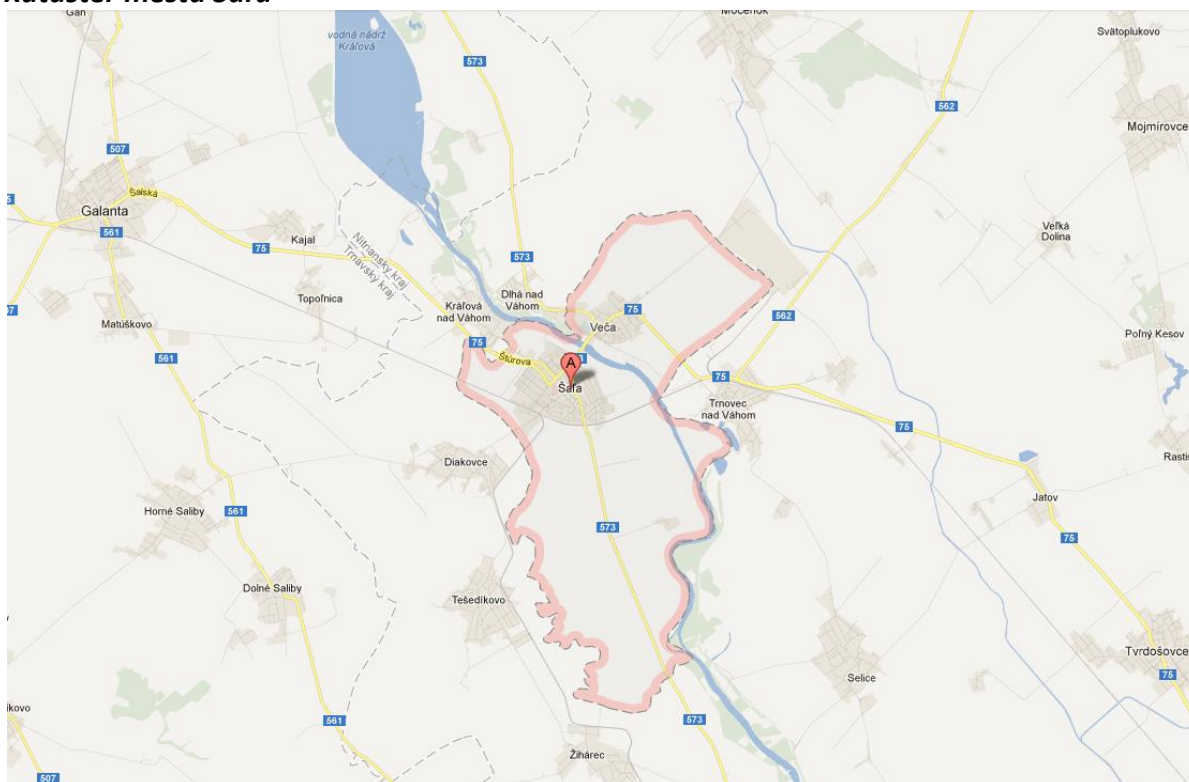
Zdroj: <http://mapa.zoznam.sk>

Prehľad počtu obyvateľov obcí okresu Šaľa

	SLDB 1991	SODB 2001	SODB 2011
Dlhá nad Váhom	844	895	865
Hájske	1425	1333	1314
Žihárec	1600	1592	1638
Kráľová nad Váhom	1552	1531	1691
Horná Kráľová	1933	1916	1881
Diakovce	2170	2187	2204
Trnovec nad Váhom	2453	2541	2652
Selice	2755	2832	2859
Neded	3217	3177	3301
Vlčany	3439	3394	3328
Tešedíkovo	3816	3700	3716
Močenok	4179	4338	4283
Šaľa	24776	24564	23554
okres Šaľa spolu	54159	54000	53286

Zdroj: ŠÚ SR

Kataster mesta Šaľa

Zdroj: maps.google.com

	Vývoj hustoty obyvateľstva	2011	2012	2013	2014
Mesto Šaľa	(Osoba na kilometer štvorcový)	523,56	519,36	515,55	511,88
		2016	2017	2018	2019
		502,34	496,84	490,49	481,60

Zdroj: ŠÚ SR

Osídlenie a sídelná štruktúra:

Mesto Šaľa sa nachádza vo veľkostnej skupine miest do 25 000 obyvateľov.

História osídlenia:

nález fragmentu lebky neandertálca – vek 45-60 tisíc rokov

archeologické nálezy v okolí Šale:

- v okolí závodu Duslo a.s. – 6 lokalít (doba železná, doba rímska, stredoveká, Nitrianska kultúra, pohrebiská z 8. , 11. a z 10.-11. storočia)
- v mestskej časti Veča – 4 lokality (pohrebisko z rímskej doby, lokalita z 10,. storočia, pohrebiská z 7., 8., 9.-10. a z 11. storočia, lokality z rímskeho obdobia, rímske pohrebisko z 1.-2. storočia)

r. 1002 - **Prvá písomná správa** sa zachovala v dodatku zakladajúcej listiny panonhalmského opátstva z roku 1002, vydané uhorským kráľom Štefanom I. Priaznivá poloha, blízkosť rieky Váh, ako aj skutočnosť, že Šaľa ležala na križovatke "Českej cesty" a cesty z Nitry smerom na Bratislavu, predurčili jej rozvoj v nasledujúcich storočiach.

V písomnej podobe sa Veča spomína po prvý raz v roku 1113 v listine, ktorá je známa ako druhá zoborská listina a je druhou najstaršou písomnosťou uchovávanou na území Slovenska.

od 13 – 16 . storočia – patrila obec premonštr. kláštora v Znieve

1241- 1242 – obec zničená Tatármi

13. storočie – výstavba opevnenia kláštora, neskôr proti tureckej pevnosti

1522 udelenie súdnej moci 1529, 1530,1541 a 1599 – vyplienenie Turkami

1536 – výsadná listina – potvrdila súdne kompetencie

1586 – Šaľa sa stala majetkom jezuitského rádu

1598 premiestnenie jezuitského kolégia z kláštora pod Znievom do Šale.1638-1639, 1661 – veľké turecké rabovanie v Šali a okolí

1676 – obliehanie Turkami

Rozvoj mestečka pokračoval aj napriek mnohým nešťastiam, hlavne častým povodňami a epidémiami, aj v XIX. storočí. K rozvoju dopomohlo aj vybudovanie železničnej trate medzi Viedňou a Budapešťou v roku 1850.

V druhej polovici XIX. storočia sa Šaľa stala administratívnym centrom slúžnovského úradu Nitrianskej župy. O šírenie kultúry koncom XIX. a začiatkom nášho storočia sa zaslúžili rôzne spolky, ale aj založenie tlačiarne Davida Kollmana pred I. svetovou vojnou. V rokoch 1907-1912 vychádzali noviny Šaľa a okolie ("Vágsellye és vidéke"), ktoré od roku 1911 sa tlačili v miestnej tlačiarňi.

1914 – postavený mlyn

1938 – 1944 - pripojenie k Maďarsku . Od 2.11.1938 patrilo mesto v zmysle Viedenskej arbitráže k Maďarsku, no i v tomto období si zachovalo svoje administratívne postavenie a bolo naďalej centrom hlavnoslužnovského okresu. Mesto Šaľa bolo oslobodené 31.marca 1945 a v rámci obnovenej ČSR zostalo okresným mestom až do roku 1960.

1958 – 1963 – výstavba chemického kombinátu Duslo

1.1.1960 – pričlenenie obce Veča k Šali

1962 – začala výstavba nemocnice, hotela a nákupného strediska, sídlisk Pohotovostné a Váh.

1963- výstavba letného kina

1964 – ukončená výstavba mestského vodovodu a plynofikácie, za Váhom začala výstavba futbalového ihriska a tribúnou.

1968-1973 výstavba kultúrneho strediska

1970- otvorenie mestského kúpaliska s 50 m bazénom.

1972- začala rekonštrukcia kaštieľa a výstavba 1. etapy sídliska Vlčanská

1973-1977 výstavba nového mosta

1975 – otvorili závod Trikota

1976- začala činnosť Stredná priemyselná škola chemická

1984-1987 výstavba nového poštového úradu

1985-2000 – výstavby novej budovy mestského úradu

1986- odovzdanie novej športovej haly

1992-1995 vonkajšia oprava budovy katolíckeho kostola

1994-1995 stavba tržnice

1995 – stavba ČOV

1996 – Od 24. júla 1996 je mesto Šaľa opäť sídlom okresu Šaľa.

1998 – 1. etapa Hlavnej ul. Rekonštrukcia, otvorenie úseku rieky Váh medzi Šaľou a Komárnom pre lodnú dopravu

Zdroj: publikácia Šaľa Dr. V. Nováková a kol. 2004

Spádovosť mesta voči orgánom štátnej správy,

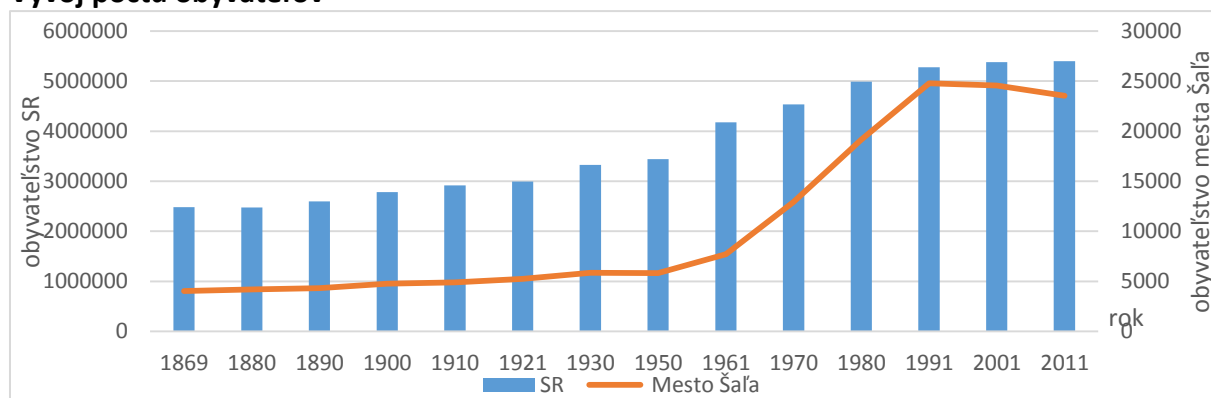
Sídlo daňového úradu/ kontaktný bod	Nitra/ P. Pázmaňa 51/19 Šaľa
Sídlo okresného úradu	Hlavná 2/1, Šaľa (vybudované klientske centrum)
Organizačný odbor	
Odbor všeobecnej vnútornej správy	
Odbor živnostenského podnikania	
Odbor krízového riadenia	
Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií	
Odbor starostlivosti o životné prostredie	
Pozemkový a lesný odbor	
Katastrálny odbor	
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	SNP 32, Šaľa
Sídlo OPRZ	Staničná 23, Šaľa
Sídlo okresného súdu	Mierové námestie 1, Galanta
Sídlo príslušnej okresnej prokuratúry	F. Rákócziho 15, Nové Zámky
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru/ hasičská stanica	Nitra/Murgašova 25 Šaľa
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny/detašované pracovisko	Nové Zámky/ P. Pázmaňa 52/21, Šaľa
sídlo štátnej ochrany prírody, pod ktorú patrí okres Šaľa	Správa CHKO Dunajské luhy, Korzo B. Bartóka 789/3, Dunajská Streda
Sídlo regionálnej veterinárnej a potravinovej správy	Školská 5, Šaľa
Sídlo regionálneho úradu verejného zdravotníctva pre územný obvod Šaľa	Štefánikova 58, Nitra

Vývoj počtu obyvateľov

Zdroj: ŠÚ SR – sčítania obyvateľov

	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930
SR	2481811	2477521	2595180	2782925	2916867	2993859	3324110
Reťazový index rastu	x	99,8	104,7	107,2	104,8	102,6	111,0
Mesto Šaľa	4039	4178	4326	4750	4890	5241	5858
Reťazový index rastu	x	103,4	103,5	109,8	102,9	107,2	111,8
	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
SR	3442317	4174046	4537290	4991168	5274335	5379455	5397036
Reťazový index rastu	103,6	121,3	108,7	110,0	105,7	102,0	100,3
Mesto Šaľa	5811	7701	12922	19167	24776	24564	23554
Reťazový index rastu	99,2	132,5	167,8	148,3	129,3	99,1	95,9

Vývoj počtu obyvateľov

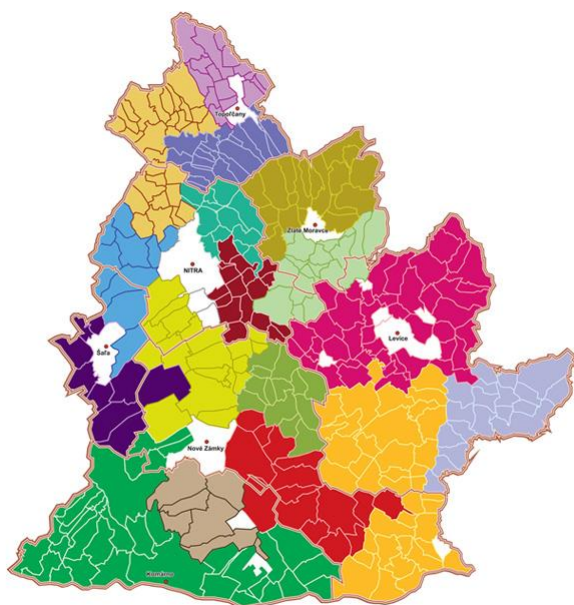

Odhadovaný vývoj podľa variantov vývoja obyvateľstva kraja

Mesto Šaľa	2010	2015	2020	2025	2030
suburbanizačný vývoj	23 647	23 443	23 197	22 899	22 639
koncentračný vývoj	23 647	23 663	24 146	26 156	27 522

Zdroj: UPN NSK 2012

Na území okresu sú obce zapojené do dvoch MAS – Dolné Považie (členovia z okresu Šaľa: Diakovce, Dlhá nad Váhom, Kráľová nad Váhom, Žihárec, Vlčany, Selice, Tešedíkovo, Neded) a MAS Vitis (Močenok, Hájske, Horná Kráľová a Trnovec nad Váhom).

- [CEDRON - NITRAVA](#)
- [DOLNÁ NITRA](#)

Zoznam MAS na území NSK:

- [DOLNÉ POVAŽIE](#)
- [DOLNOHRONSKÉ](#)
- [DOLNÝ ŽITNÝ OSTROV](#)
- [DVORY A OKOLIE](#)
- [HURBANOVO](#)
- [IPEĽ - HONT](#)
- [POŽITAVIE - ŠIROČINA](#)
- [RADOŠINKA](#)
- [SOTDUM](#)
- [SVORNOSŤ](#)
- [TEKOV - HONT](#)
- [TERMÁL](#)
- [TRÍBEČSKO](#)
- [VITIS](#)
- [ŽIBRICA](#)

Zdroj: www.leadersnsk.sk

Výmera písomná katastrálneho územia mesta: 44 967 300 m²

Intravilán 4 828 587 m² 10,74 %

Extravilán 40 138 713 m² 89,26 %

Spolu 44 967 300 m² 100,00 %

Zdroj: katastrálny odbor OÚ (2015)

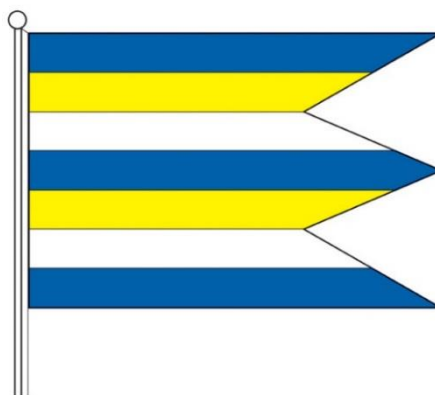
Reliéf územia je rovinatý s nepatrnými výškovými rozdielmi. Poloha Šale a nížinný charakter územia, na ktorom leží sa podieľajú na tom, že patrí medzi najteplejšie a zároveň najsuchšie oblasti Slovenska. Podunajská nížina, na ktorej sa mesto rozprestiera, patrí do teplej klimatickej oblasti.

Mesto leží v geotermálnej oblasti a z toho dôvodu sú geotermálne vrty v Šali, ale aj Diakovciach využívané resp. ich ďalšie využitie sa pripravuje. Pôdno-klimatické podmienky, vysoká kvalita pôdy a časť vybudovaných závlah vytvárajú vhodné podmienky na vysokú produktivitu poľnohospodárskej výroby.

Symbyly mesta Šaľa (erb, vlajka)

Symbyly mestskej časti Veča (erb, vlajka)

Družobné mestá mesta Šaľa

Kuhmo (Fínsko)

Telč (Česká republika)

Oroszlány (Maďarsko)

Końskie (Poľsko)

Mohyliv-Podilskyy (Ukrajina)

Partnerské mesto Kuhmo vo Fínsku

Mesto Kuhmo leží v severofínskej provincii Kainuu na severnej fínskej hranici. Rozloha Mesta Kuhmo je 5 500 km², cca 8900 obyvateľov. Kuhmo je mimoriadne tiché mesto. Dôvodom je, že k mestu patria rozsiahle lesné plochy a viac ako 600 jazier. Kuhmo je známe kvôli svojej Kalevala Village, nedotknutú prírodu a medzinárodný festival komornej hudby.

Partnerské mesto Telč v Českej republike

Telč s vyše 5600 obyvateľov patrí k najkrajším českým mestským pamiatkovým rezerváciám. Je to jedinečne zachovaný architektonický komplex hlavne renesančných stavieb, celok ktorému dominuje nádherný renesančný zámok a námestie. V roku 1970 vyhlásilo Ministerstvo kultúry toto územie za Mestskú pamiatkovú rezerváciu. V roku 1992 bolo mesto Telč zaradené do prestížneho Zoznam svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Partnerské mesto Oroszlány v Maďarsku

Mesto Oroszlány sa nachádza v kraji Komárom - Esztergom 18 km od mesta Tatabánya. Na svahoch v prírodných krásach bohatého pohoria Véres postavené mesto Oroszlány a jeho okolie je už od pradávna ľuďmi osídlené miesto. Rozvoju mesta napomohli prieskumy uholných ložísk. V súčasnosti žije v tomto pohostinnom mestečku vyše 18 tis. obyvateľov.

Partnerské mesto Końskie v Poľsku

Mesto Końskie leží v severnej časti vojvodstva Swietokrzyskie a patrí do okresu – powiatu Konecki. Obyvateľstvo gminy Końskie: 38 154 (v tom mesto Końskie vyše 20 tis. obyvateľov). Mesto Końskie je lokalizované v borovicových lesoch. Pýchou regiónu Końskie je Sielpia, situovaná v malebnom lese na brehoch 57 hektárovej vodnej nádrže, kam už desaťročia prichádza mnoho ľudí v lete za slnkom a vodou.

Partnerské mesto MOGIŁÓV - PODOŁSKIJ v Ukrajine

Je to mesto s 450- ročnou tradíciou. Nachádza sa vo vinárskom regióne s bohatou prírodou a stredovekou architektúrou. V roku 1995 bolo zaradené do ligy historických miest Ukrajiny. Je administratívnym centrom s polohou v doline rieky Dnester, obkolesené vysokými horami. Mesto má vyše 32 tis. obyvateľov.